

Tweede termijn OGP

Allereerst bedankt de fractie OGP het college en onze ambtenaren voor het werk dat is verricht voor de nu voorliggende begroting en de beantwoording op onze vragen in de eerste termijn.

Desondanks hebben we ook nu nog de nodige vragen. Het college heeft veel woorden besteed aan de beantwoording, maar echt concreet is veel niet geworden.

In deze 2^e termijn staan wij graag stil bij drie onderdelen:

- 1) Inhoudelijke dossiers en voor OGP concrete resultaten in 2023
- 2) Daadkracht van dit college en,
- 3) Waar brengt deze begroting en keuzelijst ons?

Ik begin bij de resultaten in een aantal dossiers die wij als OGP belangrijk vinden:

Ons bijzondere gebied en de rol van onze agrarische ondernemers daarin:

Dat de ambitie van de voorgaande jaren onverminderd wordt doorgezet om het bijzonder provinciaal landschap verder te versterken vinden wij een goede zaak. In de recent gehouden raadsinformatie bijeenkomst is prima duidelijk geworden dat met goede voorbereiding nu, de komende tijd nieuwe kansen op samenwerking en externe budgetten ontstaan die weer tot volgende stappen kunnen leiden. Dat in combinatie met de voortzetting van het programma “Duurzaam Boer blijven” geeft dat wat OGP betreft een stabiele basis voor de komende tijd. Wat ons betreft wordt daarom ook goed geïnvesteerd in stabiliteit in PUUUR, onze gebiedsmarketing. Niet voor steeds 1 jaar maar met een commitment t/m 2026. Dat geeft de organisatie PUUUR de mogelijkheid om ook te zoeken naar externe geldbronnen en uitbreiding van hun activiteiten. *Zijn de andere fracties daar net als OGP toe bereid? Hangt er dus vanaf of MP eerder is, die zijn tegen en dus wordt het dan Welke andere fracties zijn daartoe net als OGP bereid?*

Wonen: in de verkiezingen dit jaar, HET hoofdthema.

Meer woningen in onze kernen specifiek voor starters, jonge gezinnen en doorstromende ouderen. We zijn blij dat dit college dit inmiddels ook ziet en dat we met het realiseren van 15% sociale koopwoningen geen investering doen voor het beschikbaar houden van woningen voor deze doelgroep. Alleen als we 30% sociale huurwoningen realiseren, blijven deze beschikbaar voor de doelgroep. Dat willen we graag onderstrepen met een motie “30% sociaal”, mede ingediend en ondersteund door de fracties VVD, CU,CDA ..

Verder valt op dat het college vasthoudt aan een “Faciliterend grondbeleid” waarbij het initiatief om woningen te realiseren vooral bij grondeigenaren wordt gelegd. Het gaat hierbij juist vaak om complexe en kleinere locaties in onze dorpskernen. Hierdoor komt dit juist dan vaak letterlijk niet van de grond. **OGP vraagt aan dit college wat er voor nodig is om juist nu met een actief grondbeleid aan de slag te gaan.** Alleen DAN kunnen we als gemeente daadwerkelijk voorgang gaan boeken in de ambitie om in de dorpskernen meer woningen te bouwen. Een motie van onze collega’s van D66 steunen we dan ook graag.

En als laatste belangrijk aandachtspunt in het woondossier: de door OGP gevraagde lijst van begin dit jaar met instrumenten die de gemeente kan inzetten om meer te sturen op het toewijzen van woningen aan de doelgroepen. Het college geeft aan dat in 2023 bij de herziening van het grondbeleid deze lijst pas weer aan de orde komt. Wij vinden dat veel te laat: de woonagenda zou immers in 2022 al worden geactualiseerd. Deze herziening gaat dit jaar niet meer gebeuren. **Onze vraag aan het college is of we uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 zowel een herzien grondbeleid en woonagenda tegemoet kunnen zien.**

Verdere stappen in duurzaamheid:

De afgelopen jaren heeft deze gemeente goede stappen gezet op weg naar een duurzame toekomst:

een Regionale energiestrategie die past bij het karakter van ons gebied zonder grootschalige windmolens,

een transitievisie warmte met logische stappen om op termijn van het gas af te gaan

En een goede begeleiding van onze inwoners daarin. Opmerkelijk is het dan ook dat het college voorstelt om: het net ingeschakelde energieloket en het helpen van onze inwoners. NU weer tot keuze maakt die we ook NIET kunnen doen. Wij vinden dat raar en niet verstandig. Dat betekent dat onze inwoners het op dit punt zelf maar moeten uitzoeken. **Vraag aan het college is dan ook hoe ze het voor zich ziet als we geen budget beschikbaar stellen, wat het effect is op de doelen die we gewoon moeten halen?**

De keerzijde van het nog niet duurzaam genoeg zijn van gebouwen in onze gemeente is dat met name verenigingen en stichtingen momenteel tussen wal en schip vallen. Helemaal als ze de energierekening niet meer kunnen betalen. Energie-armoede is voor deze organisaties in Midden-Delfland dan ook een reëel risico. Vanuit de Tweede Kamer wordt dit inmiddels ook onderkend en daarin zijn al moties aangenomen die moeten voorkomen dat dergelijke –veelal nodige en maatschappelijke organisaties- noodgedwongen hun activiteiten moeten staken omdat de rekeningen onbetaalbaar zijn. De recente noodkreet van de Dorpshoeve in Schipluiden, een tennisvereniging uit Maassland zijn de eerste zichtbare voorbeelden, maar er volgen vast nog meer. Daadwerkelijke hulp vanuit het Rijk is nog niet voorhanden. Reden voor OGP om met een motie aandacht te vragen voor hulp vanuit de gemeente en hier ook actie in te ondernemen. Ik dien daarom de volgende motie in:

MOTIE Vangnet energiekosten voor verenigingen en stichtingen zonder winstoogmerk

DAADKRACHT

Kijkend naar de begroting, de bijgeleverde “keuzelijst” en de antwoorden op onze vragen in de eerste termijn komen we dan uit bij het tweede deel van ons betoog:

De oproep om meer DAADKRACHT van dit college.

Immers: “als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg”

Op een aantal aspecten zien wij een noodzaak om te kiezen voor een andere aanpak de komende jaren.

Zo vraagt deze tijd om creatieve oplossingen:

Op het gebied van het begeleiden van bouwplannen, de herontwikkeling van de Hoornbloem en het uitzetten van een groot aantal onderhouds-

werkzaamheden aan onze wegen geeft het college aan te weinig ambtelijke capaciteit beschikbaar te hebben. In de keuzelijst legt het college voor te gaan inhuren als oplossing. Als de raad daar dus NIET voor kiest, gebeurt er dus weinig. Vraag die dit wat ons betreft OOK oproept is of inhuurkrachten wel beschikbaar en betaalbaar zijn.

Wij roepen het college op om veel creatiever te gaan handelen. Sluit personele samenwerking met buurgemeenten, het waterschap of Rijkswaterstaat. Leen mensen op detacheringbasis tijdelijk in van collega-overheden. Door de stikstofproblematiek komen vast projecten stil te vallen en dat biedt onze gemeente zeker kansen om onze opgave wel verder te brengen.

Welke concrete resultaten gaat het college in 2023 bereiken:

De voorliggende ontwerp-begroting is op vele onderdelen nogal abstract in wat de concrete resultaten zijn die wij als raad het komende jaar kunnen verwachten

En waar en wanneer wij onze controlerende taak goed kunnen invullen. Daarnaast ontbreekt tot op de dag van vandaag een college-werkprogramma. Reden voor OGP om in onze eerste termijn te vragen naar expliciete resultaten op een aantal- voor ons belangrijke- dossiers. Het door het college gegeven antwoord is helaas vaak nogal abstract/procesmatig van aard. We doen daarom een aantal vragen in de herkansing:

- Welke ambities uit het coalitieakkoord zijn reeds voor 2023 als concrete activiteiten in de begroting opgenomen en waar vinden we deze?
- Welke concrete activiteiten gaat het college doen om de inclusiviteit in brede zin binnen onze gemeente daadwerkelijk een stap verder te helpen?
- Welke activiteiten heeft het college voor ogen om jongeren actief te betrekken bij het bestuur van onze gemeente?
- Hoe gaat het college stimuleren dat er daadwerkelijk meer initiatieven op duurzaamheid gaan komen vanuit onze inwoners en welke hulp in geld, menskracht of andere middelen gaat het college daarbij leveren?
- Wat is het standpunt van het college ten aanzien van de door Rotterdam-TheHagueAirport gewenste uitbreiding en het negatieve effect dat deze uitbreiding heeft op ons stiltegebied?

Ik loop hiermee waarschijnlijk uit de tijd voorzitter, maar vergeef mij. Als het college antwoorden had gegeven had ik hier niet dubbel werk hoeven doen.

Dat alles brengt ons tot slot in het stuk “wat betekent dit alles voor de nu voorliggende ontwerp-begroting?”

Als wij het proces vanaf de wens tot het vooraf stellen van kaders door onze raad, de ontwerp-begroting met vragenrondes en 1^e termijn beschouwen, zien we een begroting die wat ons betreft nog geen goed uitgangspunt voor 2023 is. De geldt voor zowel het werk van zowel de ambtelijke organisatie, het college als ook de gemeenteraad.

Vanuit OGP zien we graag een COMPLETE begroting waar we voor het komende jaar met realistische aannames aan het werk gaan en niet vervallen in een soort van mini algemene beschouwingen elke keer wanneer in 2023 een periodieke begrotingswijziging op de agenda staat. De systematiek met een “kale begroting” en een keuzelijst geeft wat ons betreft voor nu geen voldoende beeld van wat we nu daadwerkelijk in 2023 gaan doen.

Ten aanzien van de ontwerp-begroting en de keuzelijst zoals die nu is, is het voor OGP essentieel dat hier een aantal zaken BETER en meer realistisch in worden opgenomen.

Zo is er geen indexatie op onderhoud wegen, sloten enz. En dat is opmerkelijk. Zeker als daarbij in ogeschouw wordt genomen dat de kosten voor de provincie voor het opknappen van de N468 met maar liefst 75% zijn gestegen. Nu rekening houden met een indexatie van 10% op het geplande onderhoudswerk van 6,5 miljoen in 2023 levert al een extra kostenpost op van 650.000 euro.

Dat betekent met inachtneming van deze indexatie, dat er OF volgend jaar minder kan worden gedaan voor hetzelfde geld OF dat er een tekort zal ontstaan. **Wij overwegen dan ook een amendement op dit onderdeel in te dienen.** Maar voordat het zover is willen we eerst van het college weten of ze haar ambities gaat bijstellen op dit punt of hoe ze denkt het verwachte begrotingsgat te dichten.

EN DAN de impact op de keuzelijst.

Recent is het college door de provincie er op geattendeerd dat er de komende jaren meer geïnvesteerd moet worden in onze wegen om deze op een aanvaardbaar kwaliteitsniveau te krijgen. Dat betekent dat er jaarlijks

200.000 euro extra aan budget noodzakelijk is.

Daarnaast bevat de keuzelijst onderdelen die wat OGP betreft helemaal geen vrije keuze kunnen zijn. Denk hierbij aan de WMO, de bijstand en het minimabeleid.

Dat alles betekent een totaal aan extra kosten van ruim 750.000 euro NOG exclusief een grotere stijging van de loonkosten.

In de begroting, dus zonder de keuzelijst, is een kleine plus van circa 150.000 euro. OGP en met ons meerdere fracties vragen zich af hoe realistisch dat eigenlijk is. Met de hierboven –meer realistische- aannames is sprake van een flink tekort op de begroting in plaats van een klein overschot.

En dan hebben we als raad nog geen keuze gemaakt in welke activiteiten we uit de keuzelijst voor 2023 essentieel vinden die ook nog moeten worden bekostigd. Kortom het kan en moet wat OGP betreft realistischer. **Daartoe dienen we een motie in met de titel: “Wat valt er eigenlijk te kiezen”**. Deze motie wordt mede ingediend/gesteund door de fracties van @@.

Met deze motie roepen wij het college op om met voorstel te komen dat financieel gezien meer realistisch is en er budget ontstaat waarmee we in december het debat kunnen aangaan over zaken die echt nog een vrije keuze betreffen.

Ik kom tot een afronding voorzitter.

Het beeld dat sterk bij ons blijft hangen is dat we in deze begrotingscyclus op vele aspecten eigenlijk geen goede informatie hebben gekregen of in de begroting is verwerkt. GEEN beschikbaar collegewerkprogramma, GEEN duidelijk beeld van kostenstijgingen en GEEN goed beeld van wat nou in 2023 WEL kan en NIET kan. Daarnaast hebben we dus in december nog een deel te doen als het gaat om de extra keuzes.

Dat brengt mij dan ook bij de vraag:

Komt deze begroting gewoon te vroeg OF is het college en haar werkprogramma te laat?

Voor het begrotingsjaar 2024 verwachten wij een veel transparanter proces waarin wij als raad op basis van goede financiële informatie vooraf kaders kunnen stellen. Hiermee kan de raad dan in november in één keer een goed onderbouwde begroting vaststellen. **De motie van D66 zullen we dan in basis ook steunen.**

Voor nu zijn we vooral benieuwd naar de antwoorden van het college en de reacties van de andere fracties in deze raad.